

רע"פ 8013/13 - המבקש: נ' המשיבה:

רע"פ 8013/13 - המבקש: נ' המשיבה:עליון

רע"פ 8013/13

המבקש:

אמיר מסעוד

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[18.12.2013]

כבוד השופט נ' סולברג

בשם המבקש:

עו"ד אחמד חמזה יונס

בשם המשיבה:

עו"ד נעימה חנאווי

בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בעפ"ת 30476-06-13 מיום 15.9.2013 שניתן על-ידי השופטת נ' אהד בערעור על גזר הדין של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה מיום 6.6.2013 בפל"א 347-09-12 שניתן על-ידי השופטת ל' שלזינגר-שמאי

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 15.9.2013 בעפ"ת 30476-06-13 (השופטת הבכירה נ' אהד), שבגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר הדין של בית משפט השלום לתעבורה בפתח-תקווה מיום 6.6.2013 בפל"א 347-09-12 (השופטת ל' שלזינגר-שמאי), שהטיל עליו 12 חודשי מאסר בפועל, 4 שנות פסילה מלקבל או מלהחזיק רשיון נהיגה, ועונשים נלווים. בקשת רשות הערעור מכוונת גם להחלטה אחרת של בית המשפט המחוזי, מיום 23.10.2013, לפיה נדחתה בקשת המבקש "לביטול פסק הדין ובקשה לדיון מחודש בערעור".

2. ביום 13.11.2013 הגיש המבקש לבית משפט זה "בקשה להארכת מועד להגשת ערעור בהתאם לסעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי" ובצדה "בקשה לעיכוב מאסר בן 12 חודשים שאמור להתחיל ביום 17/11/2013". בהחלטה מיום 14.11.2013 ביקשתי את תגובת המשיבה, ובד בבד הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר עד למתן החלטה אחרת. ביום 22.11.2013 הוגשה תגובת המשיבה, שבגדרה הובעה הסכמתה להארכת המועד. בהחלטה מיום 25.11.2013 הורה בית משפט זה (הרשם ג' שני) על הארכת המועד להגשת בקשת רשות הערעור עד ליום הגשתה בפועל. ביום 11.12.2013 קיימתי דיון במעמד ב"כ הצדדים, הן בבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, הן בבקשת רשות הערעור.

- עיקרי העובדות וההליכים הקודמים
3. נגד המבקש הוגש כתב אישום בבית משפט השלום לתעבורה בפתח-תקווה בעבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא ביטוח תקף, ונהיגה ללא רישיון נהיגה תקף יותר מ-12 חודשים. על-פי כתב האישום, שבעובדותיו הודה לאחר שחזר בו מכפירתו, נשפט המבקש ביום 4.5.2004 בבית משפט השלום לתעבורה בתל-אביב ונדון בנוכחותו בין היתר לפסילה בפועל למשך 11 וחצי חודשים (תיק מספר 813/04). במסגרת כתב האישום הנ"ל, נודע למבקש על גזרי דין נוספים בעניינו כדלקמן: 8 חודשי פסילה בפועל שהוטלו עליו בנוכחותו ביום 3.4.2003 (תיק מס' 23465/03); חודשיים פסילה בפועל שהוטלו עליו בהעדרו ביום 10.8.2003 (תיק מס' 32705/03); שלוש שנות פסילה בפועל שהוטלו עליו בנוכחות בא כוחו ביום 29.12.2003 (תיק מס' 12526/03); ביום 22.11.2004 נדון המבקש בהעדרו ל-40 חודשי פסילה בפועל (תיק מס' 973/04). ביום 18.3.2007 נדון המבקש בנוכחותו ל-15 חודשי פסילה בפועל (תיק מס' 4838/06). המבקש לא הפקיד את רישיון הנהיגה שלו ולא אישור פקיעת רישיון ותצהיר, באף לא אחד מן התיקים.
- ביום 6.8.2012 בשעה 07:40 נהג המבקש ברכב משא פתוח תוצרת טויוטה, מ"ר 9077473, בכביש מס' 7 בכיוון כללי ממזרח למערב. המבקש נהג ברכב בודעו כי הוא פסול לנהיגה, ללא ביטוח תקף, וללא רישיון נהיגה בתוקף, אשר פקע בשנת 1999.
4. ביום 1.1.2013 הורשע המבקש על-פי הודאתו בביצוע העבירות הנ"ל. לאחר הגשת תסקיר מאת שירות המבחן ניתן גזר הדין ביום 6.6.2013. בית משפט השלום לתעבורה גזר על המבקש שנת מאסר בפועל ושנת מאסר על-תנאי, פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך ארבע שנים, ופסילה על-תנאי לששה חודשים.
5. ביום 16.6.2013 הגיש המבקש הודעת ערעור לבית המשפט המחוזי, ובצדה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר. ביום 15.9.2013 התקיים דיון במעמד הצדדים שבסופו נקבע כך: "לאור הודעת ב"כ המערער בדבר חזרתו מן הערעור, אני מורה כי המערער יתייצב לריצוי עונשו בן 12 חודשי מאסר בפועל ביום 17.11.13 עד לשעה 10:00 בבית המשפט המחוזי מרכז". ביום 14.10.2013 הגיש המבקש באמצעות סנגור אחר, הוא בא-כוחו גם בבקשה זו, "בקשה לביטול פסק הדין ובקשה לדיון מחודש בערעור". ביום 20.10.2013 הוגשה תגובתה של המשיבה, ובהחלטה מיום 23.10.2013 קבע בית המשפט המחוזי כך: "לאחר עיון בבקשה, בתגובת הפרקליטות, בפרוטוקול הדיון, אין מקום לביטול פסק הדין. הבקשה נדחית".
- עיקרי נימוקי הבקשה
6. המבקש טוען כי בקשת רשות הערעור מעלה שלוש שאלות משפטיות חשובות: "א. האם החלטה בבקשה לביטול פסק דין בערעור פלילי לא כפופה לביקורת של ערכאה מלמעלה?
- ב. האם מחיקת ערעור פלילי שלא על דעת המערער עצמו, מצדיקה מתן רשות ערעור?

- ג. מה הוא מתחם העונש הראוי בעקבות תיקון 113 לחוק העונשין בגין עבירת נהיגה בזמן פסילה?".
7. המבקש טוען כי במהלך הדיון שהתקיים ביום 15.9.2013 בבית המשפט המחוזי ביקש ממנו בא-כוחו לצאת מאולם הדיונים על מנת לנהל עמו שיחה בעקבות דברים שהושמעו בדיון. לטענתו, הסביר לו בא-כוחו כי ערעורו נדחה. המבקש לא נכנס שוב לאולם הדיונים, ובתום ההפסקה, יצא אליו סנגורו ומסר לו כי ביצוע עונש המאסר מעוכב עד ליום 17.11.2013. לטענת המבקש, לא נאמר לו בשום שלב כי ערעורו נמחק, וכי מחיקת הערעור מהווה הסכמה לעונש אשר עליו הוא מלין במסגרת הערעור. לדידו, מחיקת הערעור נעשתה שלא על דעתו, ומבלי שהבין כראוי את משמעותה. זכות הערעור, ובכלל זאת הזכות להגשת בקשת רשות ערעור, לגישתו, הריהי זכות יסוד שאין להתנות עליה אלא בהסכמה מלאה ומתוך רצון חופשי.
8. לטענת המבקש, גזר הדין אשר עליו הוא מבקש להשיג עתה בהליך שלפני כלל לא נבחן על-ידי שתי ערכאות שיפוטיות, לאור מחיקתו ערעורו כמתואר לעיל, ובניגוד לעמדתו. זאת ועוד, מוסיף המבקש וטוען כי בית המשפט המחוזי לא הסביר ולא נימק את ההחלטה לדחות את בקשתו לביטול פסק הדין, ונמנע מהתייחסות לטענות המשפטיות שהועלו בגדרי הבקשה.
9. המבקש טוען עוד, כי בשים לב לכך שהמשיבה לא הגישה ערעור על קולת העונש, ומשכך לא יכלה ערכאת הערעור להחמיר בעונשו, לא הייתה לו סיבה ממשית להסכים לעונש המאסר בפועל שהוטל עליו, ובתוך כך לחזור בו מן הערעור שהגיש על גזר הדין של בית משפט השלום לתעבורה. בנסיבות אלה, סבור המבקש כי ערעורו נמחק על-ידי ערכאת הערעור מחמת כשל בייצוג, ומבלי שנדון לגופו של עניין. לטענת המבקש, מחמת אי-ההבנה בינו לבין בא-כוחו במהלך הדיון ביום 15.9.2013, יש לראותו כמי שכלל לא התייצב לדיון. המבקש מפנה להלכה הפסוקה לפיה רשאי בית המשפט להורות על החזרת ערעור פלילי שנמחק מחמת אי-הופעת המערער, לשמיעה מחדשת בערכאה הדיונית. עוד כהנה וכהנה טען המבקש בקשר ל"חשיבות זכות הערעור, שיקולי צדק וזכות הנאשם להליך הוגן", אך אין צורך לפרט.
10. באשר לחומרת העונש, טוען המבקש כי גזר דין של 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין העבירות שבהן הורשע חורג לחומרה מרמת הענישה המקובלת במקרים דומים. המבקש מוסיף וטוען כי עד היום, ולאחר תיקון מספר 113 לחוק העונשין, לא נתן בית המשפט העליון את הדעת על מתחם הענישה הראוי לעבירות מן הסוג הנדון.
- דיון והכרעה

11. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור על כלל נספחיה ולאחר שמיעת נימוקי הצדדים מזה ומזה בדיון שבעל-פה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. הלכה ידועה ומושרשת היא כי בית משפט זה יעניק רשות ערעור "בגלגול שלישי" רק כאשר מתעוררת שאלה חוקתית, או כשמדובר בנושא שניתנו בו החלטות סותרות בערכאות נמוכות יותר ויש צורך לעשות לאחידות ההלכה הפסוקה, או כשיש חשיבות ציבורית בעניין: "במילים אחרות, מקרים, בהם החשיבות המשפטית חורגת מן העניין שיש לצדדים הישירים בהכרעה במחלוקת" (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123, 128 (1982)). עניינו של המבקש אינו מעלה שאלה כלשהי מעין אלה המצדיקות מתן רשות ערעור בגלגול שלישי. מדובר בעניין נקודתי, פרטני, וכפי שאבאר להלן, גם אין חשש מפני עיוות דין, ואין בסיס לטענת המבקש כי לא נעשה עמו דין צדק.
12. התנהלותו של המבקש אינה מוסיפה מימד של אמינות לטענותיו. לכמה וכמה דיונים בתיקי תעבורה שונים לא ראה המבקש להתייבב; הדעת אינה נוחה מהגשת בקשת רשות הערעור באיחור כאמור לעיל, ולא כל שכן במה שנוגע להגשת הבקשה לבית המשפט המחוזי לביטול פסק הדין; קשה להלום כי המבקש לא ידע על פסק דינו של בית המשפט המחוזי שבו נקבע כי המבקש חזר בו מן הערעור וכי עונש המאסר בפועל מעוכב עד ליום 17.11.2013. פרוטוקול הדיון שם מדבר בעד עצמו, ולחובת המבקש. בא-כוחו טען את טענותיו בערעור, הציע כמה אפשרויות ואז "לאחר הפסקה" נרשם מפיו: "מאחר שהילד פחות מחודש ואשתו מסיימת תקופת לידה, אבקש חודשיים לתחילת ביצוע העונש. אני חוזר בי מן הערעור". או אז ניתן פסק הדין בנוסחו הנ"ל. על פני הדברים, זהו עניין פשוט ושגרתי. כך גם עולה מתגובת המשיבה בבית המשפט המחוזי לבקשת המבקש לביטול פסק הדין. בתגובה צוין, כי לאחר שהמבקש שטח את כל טענותיו בערעור "המליץ ביהמ"ש הנכבד לב"כ המערער לחזור בו מן הערעור... לאחר הפסקה, במהלכה התייעץ הסנגור עם המערער והסביר לו משמעות הענין, החליטו המערער וסנגורו לחזור בהם מן הערעור... ביהמ"ש התחשב במערער וקבע כי עליו להתייבב לריצוי עונשו ביום 17.11.2013...". נטל כבד מוטל בנסיבות שכאלה על המבקש, לשכנע כי לא ידע, לא הבין, ושמא נעשתה קנוניה מאחורי גבו. למצער היה עליו לצרף את תגובת סנגורו הקודם בקשר לטענותיו על כשל בייצוג. במקום לנהוג כך, כמתחייב מן הדין ומן ההיגיון, ציין המבקש כך: "הרי אם כל כך חשובה תגובתו של בא כוח המערער דאז... למה לא התבקשה תגובתו ע"י המשיבה ו/או על-ידי בית המשפט" (ראו פסקה 20 בעמוד 5 לבקשה). אלא שלא אל המשיבה צריך המבקש לבוא בטרוניה, ולא כלפי בית המשפט. "כל הפוסל במומו פוסל". הנטל הוא על המבקש, ואל לו לפרוק אותו מעצמו אל כתפי זולתו. כזכור, בתגובת המשיבה לבקשת המבקש לביטול פסק הדין בבית המשפט המחוזי צוין במפורש כי משלא צורפה תגובת הסנגור הקודם אין לטעון לכשל בייצוג. המבקש לא ניסה כלל לתקן בדיעבד את מחדלו. אין זה מן המידה להטיל רפש בעורך הדין הקודם מבלי לאפשר לו לדעת על כך ולהגיב. על כל פנים, אין בסיס לטענת המבקש על כשל בייצוג; לא בהגיון, לא בפרוטוקול בית המשפט, ולא באופן התנהלותו של המבקש.
13. באשר לעונש שהוטל על המבקש: בבית משפט השלום לתעבורה נקבע מתחם ענישה בין 7 חודשי מאסר בפועל לבין 20 חודשים. למעלה מן הצורך, ועל פני הדברים נראה כי מדובר במתחם הולם. במענה לשאלתי במהלך הדיון בבקשה השיב בא-כוחו של המבקש כי מתחם העונש הראוי לדעתו נמצא "בין 1-2 חודשים בעבודות שירות לבין 14 או 18 חודשי מאסר בפועל". נמצא כי גם לשיטתו-שלו, עונשו של המבקש נמצא בלב מתחם הענישה ההולם. המשיבה מצדה הפנתה לאסמכתאות המלמדות על ענישה מחמירה עוד יותר. גבי ידי, בגדרי בקשה זו אין צורך לדקדק בגבולותיו של מתחם הענישה, ודיינו במתחם הנ"ל שנקבע בבית משפט השלום לתעבורה.

14. אדרבה, העונש שהוטל על המבקש אינו חמור, והריהו כורח הנסיבות, על מנת שהמבקש יפנים סוף סוף דבר פשוט וברור: אין לנהוג ללא רישיון נהיגה. המבקש נוהג משנת 1997, ומאז צבר לחובתו 28 הרשעות בעבירות תעבורה, מרביתן - בעבירות חמורות. מאז שנת 1999 - מזה 14 שנים - אין בידי המבקש רישיון נהיגה תקף; והוא בשל, ממשיך בנהיגה, חרף שלילת רישיון 6 פעמים לתקופה כוללת של 112 וחצי חודשים. נתתי דעתי על האמור בתסקיר שירות המבחן, אשר מצדיק מידה מסוימת של רחמים, אך בנסיבות הכוללות אין הצדקה להתערב בעונש שנקבע בגזר הדין של בית משפט השלום לתעבורה. המאסר לבטח יכביד ויקשה על המבקש, אב לשני ילדים קטנים, שזכה לאחרונה במכרז לשירותי גננות בעיריית אשדוד בהיקף של 6 מיליון ₪. ברם, במעשיו ובמחדליו העיד המבקש על עצמו כימורא החוק אינו חלעליו. רחמנות יתרה כלפיו, כמוה כהתאכזרות אל הולכי רגל תמימי-דרך ואל שאר המשתמשים בכביש. אין הצדקה לחשפם לסכנת נפשות, וגם לא לנזקים כספיים הנובעים מן הקושי להיפרע ממי שגרם לפגיעה בתאונת דרכים כשאינו מחזיק ברשיון ואינו מבוטח.

15. אשר על כן, נדחית בקשת רשות הערעור. משנדחתה, מתייתר הצורך להכריע בבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, והיא נמחקת בזאת. מעיקר הדין, על המבקש להתייצב לריצוי עונשו לאלתר (כפי שקבע בית משפט השלום לתעבורה עוד בהחלטתו מיום 6.6.2013). ברם, על מנת לאפשר למבקש להתארגן לקראת תחילת ריצוי העונש, להעריך מבחינה משפחתית, כמו גם מבחינת פרוייקט הגינון הנ"ל, החלטתי לדחות את המועד ליום 30.1.2014, שאז על המבקש להתייצב עד לשעה 10:00, בימ"ר הדריים, או במקום אחר על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים הבאים: 08-9787377 או 08-9787336. ניתנה היום, ט"ו בטבת תשע"ד (18.12.2013).